

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ (30/5/2012)

ΘΕΜΑ Α1

Α. **Φεντερασιόν:** Σχολικό βιβλίο σελ. 46 «Η ενσωμάτωση ... περιεχόμενο».

Β. **Πεδινοί:** Σχολικό βιβλίο σελ. 77 «Μέσα στην Εθνοσυνέλευση του 1862-1864 συγκροτήθηκαν οι πυρήνες των δύο μεγάλων παρατάξεων, των πεδινών και των ορεινών, όπως ονομάστηκαν. Οι πεδινοί ... μικροκαλλιεργητές» Ο λαός συμμετείχε ενεργά στη συγκρότηση αυτής της παράταξης.

Γ. **Εθνικό Κόμμα (Κ. Μαυρομιχάλη):** Ένα από τα αδιάλλακτα αντιβενιζελικά κόμματα ήταν και το κόμμα του Κ. Μαυρομιχάλη, το οποίο δε διέφερε από το ραλλικό κόμμα. Οι εκπρόσωποι του προσπαθούσαν να εκμεταλλευτούν τη συμμετοχή του αρχηγού τους στα πολιτικά πράγματα μετά το κίνημα του 1909. Υποστήριζαν την «Ανόρθωση», που κατά την εκτίμηση τους δεν την υλοποίησαν οι Βενιζελικοί.

ΘΕΜΑ Α2

1. ΛΑΘΟΣ
2. ΣΩΣΤΟ
3. ΣΩΣΤΟ
4. ΣΩΣΤΟ
5. ΛΑΘΟΣ

ΘΕΜΑ Β1

Σχολικό βιβλίο, σελ. 215-216 «Το κίνημα ... επίλυσης»

ΘΕΜΑ Β2

Σχολικό βιβλίο, σελ. 52 «Η Ελλάδα ... καταστροφή».

ΘΕΜΑ Γ1

Α) Από το σχολικό βιβλίο, σελ. 71 «Οι κομματικές παρατάξεις ... μηχανισμών».

Β) Στο σύνταγμα του 1844 κατοχυρωνόταν το δικαίωμα της καθολικής ψηφοφορίας για τους άνδρες, με ελάχιστους περιορισμούς, ρύθμιση που αποτελούσε παγκόσμια πρωτοπορία.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον εκλογικό νόμο, μπορούσαν να ψηφίζουν εκείνοι οι άνδρες που είχαν συμπληρώσει το 25 έτος της ηλικίας τους, διέθεταν ιδιοκτησία «εντός της επαρχίας, όπου έχουσι την πολιτικήν διαμονήν των» ή ασκούσαν ένα οποιοδήποτε επάγγελμα/εργασία στην περιοχή που αποτελούσε την εκλογική τους περιφέρεια. Από την εκλογική διαδικασία εξαιρούνταν: α) Όσοι κατηγορούνταν για διάπραξη κακούργηματος και η ανακριτική διαδικασία δεν είχε ολοκληρωθεί β) Όσοι είχαν, προσωρινά ή δια παντός βάσει δικαστικής απόφασης, στερηθεί τη δυνατότητα να ψηφίζουν γ) Αυτοί που δεν μπορούσαν να διαχειριστούν την περιουσία τους.

Με άλλη διάταξη οριζόταν η εκλογική διαδικασία, σύμφωνα με την οποία οι εκλογείς μπορούσαν να δώσουν θετική ψήφο σε όσους υποψηφίους ήθελαν, συμπληρώνοντας ψηφοδέλτια, ακόμη και

διαφορετικών συνδυασμών. Ο εκλογικός νόμος όριζε, επίσης, ότι οι βουλευτές εκλέγονταν με πλειοψηφικό σύστημα δύο γύρων.

Γ) Το σύνταγμα του 1844 κατοχύρωνε την αρχή της διάκρισης των εξουσιών και καθόριζε με σαφήνεια τις βασιλικές εξουσίες: Ο βασιλιάς ήταν αρχηγός του στρατού και του κράτους αλλά συνάμα ανώτατο και κυρίαρχο όργανο του κράτους, αποδεχόμενος τους περιορισμούς που του είχαν επιβληθεί από το σύνταγμα του 1844, σύμφωνα με το β' κείμενο. Το πρόσωπο του βασιλιά αναγνωριζόταν ως ιερό και απαραβίαστο, γεγονός που επιβεβαίωνε τη μοναρχική πηγή της εξουσίας και το συντηρητικό χαρακτήρα του συντάγματος. Η εκτελεστική εξουσία ανήκε στο βασιλιά, ασκούσαν δε από τους υπουργούς που ο ίδιος διορίζει (Περί συντάξεως της Πολιτείας, άρθρο 20) . Όμως, καμία πράξη του δεν είχε ισχύ χωρίς την προσυπογραφή του αρμόδιου υπουργού.

Ακόμα, η δικαστική εξουσία απέρρεε από το μονάρχη, ασκούσαν από τα δικαστήρια και οι αποφάσεις εκτελούνταν στο όνομα του βασιλιά (Περί συντάξεως της Πολιτείας, άρθρο 21). Ωστόσο υπογραμμίζεται ξανά στο β' κείμενο ότι το σύνταγμα καθόριζε τα πλαίσια και τα όρια δράσης του μονάρχη.

Η νομοθετική εξουσία πήγαζε συνάμα από το βασιλιά, τη βουλή και τη γερουσία (άρθρο 15, Περί συντάξεως της Πολιτείας). Ο βασιλιάς συμμετείχε στη νομοθετική εξουσία ως ισότιμος νομοθετικός παράγοντας, αναλαμβάνοντας νομοθετική πρωτοβουλία και επικυρώνοντας τους νόμους, όπως διευκρινίζεται και από το κείμενο Β'. Η Βουλή συγκροτούνταν από τους πολίτες που διέθεταν τα απαραίτητα προσόντα, ώστε να εκλέγονται βουλευτές, σύμφωνα με το νόμο περί εκλογής (Περί Βουλής, Άρθρο 59) .Οι γερουσιαστές θα διορίζονταν από το βασιλιά και θα διατηρούσαν το αξίωμα τους ισόβια . Σ' αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι ο μονάρχης ήταν ο μόνος που θα μπορούσε να διαλύσει τη Βουλή, χωρίς περιορισμό, γεγονός που οδηγεί στη διαπίστωση ότι, παρά τις προθέσεις των συντακτών να περιορίσουν τις αρμοδιότητες του Όθωνα, αυτό δεν έγινε εφικτό, καθώς για άλλη μια φορά ο Όθων διαδραμάτιζε καίριο ρόλο και στις τρεις εξουσίες!

ΘΕΜΑ Δ1

Η ΕΑΠ διέκρινε την αποκατάσταση των προσφύγων σε αγροτική (παροχή στέγης και κλήρου στην ύπαιθρο) και αστική (παροχή στέγης στις πόλεις) ενώ δεν ήταν λίγες οι φορές, που κατηγορήθηκε για «προκατάληψη υπέρ των αγροτών», αφού κατά τη διάρκεια της επταετούς της λειτουργίας της διέθεσε 10, 5 εκ. στερλίνες για την αγροτική αποκατάσταση και μόλις 2 εκ για τα στεγαστικά προγράμματα των πόλεων.

Μολονότι οι περισσότεροι πρόσφυγες ασκούσαν αστικά επαγγέλματα στην πατρίδα τους (σχετικά με το εμπόριο, τη βιοτεχνία-βιομηχανία κ.τ.λ.), δόθηκε το βάρος στη γεωργία, γιατί:

- Υπήρχαν τα μουσουλμανικά κτήματα (κυρίως στη Μακεδονία, στην Κρήτη, τη Λέσβο, τη Λήμνο και αλλού). Το 1928 είχε πια εγκατασταθεί το 4,6% του προσφυγικού πληθυσμού στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και το 2, 8% στην Κρήτη, όπου μπορούσαν να αξιοποιηθούν και τα μουσουλμανικά αμπέλια.
- Η αγροτική αποκατάσταση ήταν ταχύτερη και απαιτούσε μικρότερες δαπάνες.
- Η ελληνική οικονομία βασιζόταν ανέκαθεν στη γεωργική παραγωγή.
- Οι πόλεις «ασφυκτιούσαν» εξαιτίας της προσφυγικής εγκατάστασης και καθώς δεν προχωρούσαν γρήγορα η κατασκευή νέων κατοικιών, η βελτίωση αλλά και η δημιουργία των αναγκαίων υποδομών, τα αστικά κέντρα είχαν μεταβληθεί σε ανθυγιεινές, μολυσματικές εστίες.

- Οι πρόσφυγες, σε αρκετές περιπτώσεις, διεκδίκησαν τη βελτίωση των όρων διαβίωσης και εργασίας στις διάφορες πόλεις και κωμοπόλεις της Ελλάδας, όπου και εγκαταστάθηκαν, πραγματοποιώντας δυναμικές διαδηλώσεις, όπως αναφέρει και η δευτερογενής πηγή ενώ οι γηγενείς των αστικών κέντρων δυσφορούσαν εξαιτίας της κατάληψης θέσεων εργασίας από τον προσφυγικό πληθυσμό. Έτσι, λοιπόν, εξυπηρετήθηκε η πολιτική σκοπιμότητα της αποφυγής κοινωνικών αναταραχών με τη δημιουργία γεωργών μικροϊδιοκτητών αντί εργατικού προλεταριάτου.

Εξάλλου, δόθηκε προτεραιότητα στην εγκατάσταση των προσφύγων στη Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη καθώς:

- Ήταν δυνατόν να χρησιμοποιηθούν τα μουσουλμανικά κτήματα και τα κτήματα των Βουλγάρων μεταναστών (σύμφωνα με τη συνθήκη του Νεϊγύ). Αυτό θα καθιστούσε τους πρόσφυγες αυτόρχεις σε σύντομο χρονικό διάστημα και θα συντελούσε στην αύξηση της αγροτικής παραγωγής, καθώς αγροτικές περιοχές του βορρά είχαν ερημώσει ήδη πριν από την έξοδο των μουσουλμάνων.
- Θα καλυπτόταν το δημογραφικό κενό που είχε δημιουργηθεί με την αναχώρηση των μουσουλμάνων και των Βουλγάρων και τις απώλειες που προκάλεσαν οι συνεχείς πόλεμοι (1912-1922). Επιπλέον, έτσι εποικίζονταν παραμεθόριες περιοχές. Το παράθεμα, μάλιστα, επισημαίνει την επιτακτική ανάγκη να εγκατασταθούν στις παραπάνω περιοχές Έλληνες αγρότες, προκειμένου να «θωρακιστούν» από τις όποιες σλαβικές επεκτατικές διαθέσεις και να ενσωματωθούν στον εθνικό κορμό.

Μάλιστα, η κατανομή των προσφύγων, όπως αυτή αποτυπώνεται στον πίνακα, ήταν ενδεικτική των προθέσεων της ΕΑΠ και της ελληνικής πολιτικής: Περισσότεροι από τους μισούς πρόσφυγες (61%) εγκαταστάθηκαν στη Μακεδονία και τη Δυτική Θράκη! Ακολουθεί η Στερεά Ελλάδα, στην οποία διέμεινε το 25,1% του προσφυγικού πληθυσμού, που είτε κατευθύνθηκε σε αγροτικές περιοχές είτε στην Αθήνα και στον Πειραιά, απ' όπου ξεκίνησε και η αστική στέγαση. Καταληκτικά, πολύ λιγότεροι αποκαταστάθηκαν στη Θεσσαλία, στην Πελοπόννησο, την Ήπειρο, τις Κυκλάδες και τα Ιόνια νησιά.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΜΠΟΥΓΙΑ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ

Κάθε απάντηση επιστημονικά τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή